

Список використаних джерел:

1. Монаєнко А.О. Фінансовий контроль і відповідальність вищих навчальних закладів за використанням фінансових ресурсів / А.О. Монаєнко // Право України. 2009. № 8. С. 112–118.
2. Савченко Л.А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : монографія / Л.А. Савченко – Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2001. 407 с.

References:

1. Monaienko, A.O. (2009). Finansovyi kontrol i vidpovidalnist vyshchyykh navchalnykh zakladiv za vykorystanniam finansovykh resursiv. [Financial control and responsibility of higher education institutions for the use of financial resources]. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*, 8, pp. 112–118. [in Ukrainian].
2. Savchenko, L.A. (2001). *Pravovi problemy finansovoho kontroliu v Ukraini* [Legal problems of financial control in Ukraine]. Irpin: Academy of State Tax Service of Ukraine [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.3.9>**PERIODYZACJA PODSTAW ZABEZPIECZENIA ADMINISTRACYJNO-PRAWNEGO WSPÓŁCZESNEJ PAŃSTWOWEJ POLITYKI SPOŁECZNEJ***Viacheslav Medianyuk**kandydat nauk politycznych*

ORCID ID: 0000-0003-3456-4472

kafedra_zpd@ukr.net

Adnotacja. W artykule za pomocą metod formalno-logicznych, porównawczych i logiczno-semantycznych przeanalizowano główne okresy powstawania i rozwoju państwowej polityki społecznej, podsumowano główne kierunki i cechy działalności społecznej na różnych etapach historycznych. Okazało się, że państwowa polityka społeczna na Ukrainie bierze początek swojej formacji od czasu uzyskania przez Ukrainę niepodległości. Od czasu niepodległości w różnych okresach historycznego rozwoju państwowej polityki społecznej utworzono odpowiednie ramy regulacyjne i prawne określające jej treść, kierunki i priorytety, podmioty tej polityki, kompetencje organów władzy publicznej w zakresie jej tworzenia i wdrażania. Uzasadniona opinia dotycząca wyodrębnienia w historii powstawania i rozwoju ustawodawstwa dotyczącego państwowej polityki społecznej sześciu głównych okresów: (kryzysowy) – 1991-1996; (antykryzysowy) – 1996-2000; (stabilizacyjny) – 2000-2004; (stały) – 2004-2008; (przedreformatorski) – 2008-2014.; (integracja europejska) – od 2014 r. do dzisiaj. Teoretycznie uzasadniono, że przeprowadzone w pierwszych latach niepodległości reformy były nieskuteczne, co wpłynęło na obniżenie standardu życia i pogłębiło kryzys społeczny.

Słowa kluczowe: polityka społeczna, kształtowanie, rozwój, reformowanie, stabilizacja gospodarki, regulacje prawne.

PERIODIZATION OF FUNDAMENTALS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF MODERN STATE SOCIAL POLICY*Vyacheslav Medyanik**Candidate of Political Sciences*

ORCID ID: 0000-0003-3456-4472

kafedra_zpd@ukr.net

Abstract. The article uses formal-logical, comparative and logical-semantic methods to analyze the main periods of formation and development of state social policy, summarize the main directions and features of social activity at different historical stages. It was found that the state social policy in Ukraine dates back to the time of Ukraine's independence. Since independence, in different periods of historical development of state social policy, the relevant legal framework has been formed, which determines its content, directions and priorities, the subjects of this policy, the powers of public authorities in its formation and implementation. The opinion on the separation of six main periods in the history of formation and development of the legislation on the state social policy is substantiated: (crisis) – 1991-1996; (anti-crisis) – 1996-2000; (stabilization) – 2000-2004; (permanent) – 2004-2008; (pre-reform) – 2008-2014; (European integration) – since 2014 to this day. It is theoretically justified that the reforms carried out during the first years of independence were ineffective, which led to a decline in living standards and deepened the social crisis.

Key words: social policy, formation, development, reforming, stabilization of economy, normative-legal provision.

ПЕРІОДИЗАЦІЯ ОСНОВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

В'ячеслав Медяник

кандидат політичних наук

ORCID ID: 0000-0003-3456-4472

e-mail: kafedra_zpd@ukr.net

Анотація. У статті за допомогою формально-логічного, порівняльного та логіко-семантичного методів проаналізовано основні періоди становлення та розвитку державної соціальної політики, узагальнено основні напрями та особливості соціальної діяльності на різних історичних етапах. З'ясовано, що державна соціальна політика в Україні бере початок свого формування з часу набуття Україною незалежності. З часу незалежності у різні періоди історичного розвитку державної соціальної політики сформовано відповідну нормативно-правову базу, яка визначає її зміст, напрями та пріоритети, суб'єктів цієї політики, повноваження органів публічної влади з питань її формування та реалізації. Обґрунтовано думку щодо виокремлення в історії становлення та розвитку законодавства про державну соціальну політику шести основних періодів: (кризовий) – 1991-1996 рр.; (антикризовий) – 1996-2000 рр.; (стабілізаційний) – 2000-2004 рр.; (перманентний) – 2004-2008 рр.; (дореформаторський) – 2008-2014 рр.; (євроінтеграційний) – з 2014р. і донині. Теоретично обґрунтовано, що проведені протягом перших років незалежності реформи були неефективними, що вплинуло на зниження рівня життя і поглибило соціальну кризу.

Ключові слова: соціальна політика, формування, розвиток, реформування, стабілізація економіки, нормативно-правове забезпечення.

Вступ. Державна соціальна політика в Україні бере початок свого формування з часу набуття Україною незалежності. З огляду на те, що основою державної політики повинна, відповідно до Конституції України, бути людина, то це не може не враховуватися при формуванні сучасної державної соціальної політики, призначенням якої є створення найсприятливіших умов для самоактуалізації суспільства (Лопушняк, 2011).

З часу незалежності у різні періоди історичного розвитку державної соціальної політики сформовано відповідну нормативно-правову базу, яка визначає її зміст, напрями та пріоритети, суб'єктів цієї політики, повноваження органів публічної влади з питань її формування та реалізації. Зважаючи на те, що періодизація генезису та еволюції державної соціальної політики безпосередньо пов'язана із забезпеченням як стабільності соціальної політики, так і динамічності її розвитку, вона потребує додаткового дослідження.

Окремі аспекти періодизації історії становлення та розвитку соціальної політики досліджували у своїх працях такі вчені як С. І. Бичков, О. В. Кришень, Е. М. Лібанова, Г. С. Лопушняк, Л. О. Матвейчук, О. М. Палій, Т. В. Семигіна, В. А. Скуратівський, Н. В. Сушицька, А. О. Ярошенко, Г. М. Юрчик та інші. Проте основні періоди генезису та еволюції державної соціальної політики в різних історичних формах потребують конкретизації.

Мета статті полягає у визначенні основних історичних періодів становлення та розвитку державної соціальної політики, узагальненні основних напрямів та особливостей соціальної діяльності на різних історичних етапах.

Повнота та всебічність результатів досягнені за допомогою поєднання **загальнонаукових та спеціальних методів**. Формально-правовий метод надав змогу здійснити всебічний науковий аналіз основних періодів становлення та розвитку державної соціальної політики, за допомогою логіко-семантичного методу окреслено передумови покращення ефективності правових механізмів державної соціальної політики.

Основна частина. В Україні, до набуття незалежності, діяла радянська система соціального забезпечення, основними засадами якої були: повна зайнятість працездатного населення; датування державою цін на споживчі товари та послуги (включаючи житло); безкоштовне надання соціальних послуг у сфері охорони здоров'я, освіти і культури; розвинена соціальна інфраструктура підприємств; існування різноманітних видів натуральної та грошової соціальної допомоги, що надавалася державними підприємствами (Бичков, 2006: 9).

Тобто соціально орієнтована діяльність у тій чи іншій мірі була присутня в усіх історичних формах суспільного життя. Аналізуючи історію становлення та розвитку законодавства про державну соціальну політику можна виділити шість основних періодів.

Перший період (кризовий) – 1991-1996 рр. У цей період окремими нормативно-правовими документами закладено підґрунтя державної соціальної політики в Україні. Зокрема, напрями державної соціальної політики України на найближчу перспективу визначені у постанові Верховної Ради України «Про основні напрями економічної політики України в умовах незалежності» (Постанова Верховної Ради України, 1991). У 1991 році прийнято та у 1993 році внесено суттєві зміни до постанови Верховної Ради України «Про основні напрями економічної політики України в умовах незалежності». Цього ж року схвалено Верховною Радою «Концепцію соціального забезпечення населення України».

Зважаючи на той факт, що перехід України до ринкових відносин супроводжувався різким падінням життєвого рівня, у перші роки незалежності державна соціальна політика була спрямована на захист найбільш вразливих верств населення (Ярошенко, 2018). Цей період характеризується, з одного боку, намаганням молодого держави забезпечити соціальну стабільність, з іншого – фрагментарністю та декларативністю

заходів, спрямованих на подолання соціальної кризи. Основні положення державної соціальної політики: впровадження заходів зупинення процесів дестабілізації соціальної сфери шляхом здійснення соціального захисту вразливих верств населення (ветеранів, пенсіонерів, малозабезпечених сімей тощо).

Отже, підводячи підсумок вищенаведеному, можна зазначити, що упродовж 1991-1996рр. (кризовий період) було закладено першооснови, початковий фундамент державної соціальної політики в Україні. Цей період характеризується, з одного боку, намаганням молоді держави забезпечити соціальну стабільність, з іншого – фрагментарністю та декларативністю заходів, спрямованих на подолання соціальної кризи. В умовах глибокої економічної кризи 90-х років ХХ ст. держава не приділяла належної уваги питанням державної соціальної політики, це виражалося у тому, що остання не мала цілісності та комплексного підходу, носила декларативний характер, її заходи не враховували сучасний стан економіки, не існувало дієвого механізму її реалізації та контролю за втіленням відповідних заходів

Характерною рисою цього етапу була неузгодженість соціальних заходів з реаліями економічного розвитку. Так, прийняті в ці роки законодавчі та нормативно-правові акти у переважній більшості були більш соціально спрямованими, ніж закони радянської доби. Разом з тим, фінансове забезпечення їх виконання за умови поглиблення економічної кризи ставало дедалі більш проблематичним.

Другий період (антикризовий) – 1996-2000 рр. пов'язаний із прийняттям Конституції України 28.06.1996р., яка стала епохальним документом у даному напрямі. Відповідно до положень Конституції, Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, а громадяни мають право на соціальний захист. Соціальна держава – це соціально орієнтована держава, що визнає людину найвищою соціальною цінністю, надає соціальну допомогу індивідам, які потрапили у важку життєву ситуацію, з метою забезпечення кожному гідного рівня життя, перерозподіляє економічні блага відповідно до принципу соціальної справедливості і своє призначення вбачає в забезпеченні громадського миру і злагоді в суспільстві (Конституція України, 1996). Конституція України стала фундаментом, вектором формування основних засад державної соціальної політики та діяльності органів публічної влади у цій сфері.

Основні стратегічні цілі соціальної політики на державному та регіональному рівнях було визначено Указом Президента України «Про основні напрями соціальної політики на 1997-2000 роки» (Указ Президента України, 1997). Крім того, у даний період прийнято закони України «Про прожитковий мінімум», «Про гуманітарну допомогу», Стратегію інтеграції України до Європейського Союзу.

Слід зазначити, що в перше десятиліття незалежності України закріпилася тенденція перевищення смертності над народжуваністю, що призвело до зменшення населення держави з 51,8 млн. осіб до 49,9 млн. осіб у 1999 р. Також збільшився рівень безробіття – з 5,6% до 11,6% у 1999 р. (Лопушняк, 2018). Тобто даний період часу свідчить про намагання влади окреслити загальні орієнтири та намітити певні шляхи вирішення проблемних питань у соціальній сфері. Основні положення державної соціальної політики були спрямовані на зупинення соціальної кризи; стабілізацію демографічної ситуації, соціального захисту, зайнятості населення. Однак актуальність розв'язання негативних соціальних явищ потребувала державного впливу та виправлення існуючої ситуації.

Третій період (стабілізаційний) – 2000-2004 рр. характеризується правовим оформленням та закріпленням в програмних документах стратегічного бачення державної соціальної політики, сформовано нормативно-правову основу, яка визначає діючу сьогодні систему соціального забезпечення та соціального захисту, закладено основи наближення соціальної політики держави до європейських соціальних стандартів та тенденцію переходу держави від соціального забезпечення до соціальних послуг.

У цей період прийнято Указ Президента України «Про основні напрями соціальної політики на період до 2004 року», закони України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати», «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам».

Вартим уваги є і звернення Президента України з посланням до Верховної Ради України. У своїй доповіді «Україна: поступ у ХХІ століття. Стратегія економічної та соціальної політики на 2000–2004 роки Президент зазначив, що у 1999 р. вперше за останнє десятиріччя чітко виявили себе ознаки економічної стабілізації. Стабілізаційні процеси в економіці дали можливість стабілізувати соціальну ситуацію (Послання Президента України, 2004).

Таким чином, у даний період сформовано засади державної соціальної політики, як окремої складової внутрішньої політики держави. Це вдалося досягти, по-перше, розумінням того, що Україна є соціальною державою, та по-друге, завдяки вжитим заходам, які призвели в цілому до стабілізації економічної ситуації в державі.

Четвертий період (перманентний) – 2004-2008 рр. характеризується формуванням основ загальної соціальної політики, розробленням, затвердженням та виконанням різних програмних документів у різних соціальних сферах (Концепція розвитку охорони здоров'я населення України, Концепція подальшого реформування оплати праці в Україні, Стратегія демографічного розвитку в період до 2015 року тощо).

Закладено основи регіоналізації соціальної політики держави, зокрема прийнято регіональний програмний документ розвитку окремих соціальних галузей у межах адміністративно-територіальної одиниці – Державна стратегія регіонального розвитку на період 2015 року. Однак, базовим документом все ж слід вважати Стратегію економічного і соціального розвитку України «Шляхом Європейської інтеграції» (Указ Президента України, 2004). Прийнято закони України «Про соціальні послуги», «Про загальнообов'язкове

державне пенсійне страхування», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Отже, в цей період в Україні держава почала приділяти увагу питанням усунення проблем в соціальній сфері, чітко розумілися існуючі проблеми, які потребували свого вирішення. Позитивним моментом державної соціальної політики було намагання влади поліпшити якість життя на рівні регіонів.

П'ятий період (дореформаторський) – 2008-2014 рр. характеризується корегуванням заходів державної соціальної політики з метою забезпечення мінімального гідного існування та недопущення соціальної кризи, а також намаганням реформувати окремі галузі соціальної сфери (пенсійне забезпечення, медична реформа, реформа освіти).

На вирішення проблемних питань в соціально-економічній сфері була спрямована Програма економічних реформ на 2010-2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» (Програма економічних реформ, 2010). Важливим кроком до побудови соціально орієнтованої економіки є прийняття Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи». Крім того, у 2006 році Кабінет Міністрів України приймає постанову «Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року», якою визначено напрями державного регіонального розвитку соціальної політики.

Шостий період (євроінтеграційний) – з 2014р. і триває по теперішній час. характеризується впровадженням європейських пілотних проєктів врядування, трансформацією підходів державно-управлінського регулювання суспільних відносин, відходом від централізації державної соціальної політики до її регіоналізації, покладенням на державу формування її основних засад, а реалізацію – переважно на регіони.

Після Революції Гідності країна опинилася в складній політико-економічній ситуації, що не змогло не вплинути на соціальну сферу. З'явилися нові проблеми, які потребували свого вирішення – це соціальний захист вимушених переселенців та учасників бойових дій на Сході. Державна соціальна політика, починаючи з 2015 року, зазнала значних змін, адже відбулося скорочення видатків бюджету, більшу частину якого становили видатки на соціальну сферу. Зокрема, скоротилися пенсії тим пенсіонерам, які працюють, фонди соціального страхування, деякі види допомоги, а також видатки на охорону здоров'я та освіти.

У цей період часу державна соціальна політика закріплювалася у чисельних нормативно-правових актах. Зокрема, напрями розвитку галузей соціальної сфери відображаються в державних стратегічних і програмних документах – Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки.

У площині практичної реалізації е-відносин, розвитку е-країни починаючи з 2016 р. запрацювали державні веб-портали: Єдиний державний портал адміністративних послуг (<https://poslugy.gov.ua>); Єдиний державний веб-портал відкритих даних (<http://data.gov.ua>); Єдиний веб-портал використання публічних коштів (<http://spending.gov.ua>), портал е-послуг Пенсійного фонду України (<http://portal.pfu.gov.ua>) (Оксьом, 2019; Матвейчук, 2018: 124).

У 2017 році в Україні розпочалася реформа системи охорони здоров'я, прийнято Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». Проте не дивлячись на те, що медична реформа активно запрацювала з 2015 року, фінансування заходів на оплату медичних послуг на первинному рівні має певні негативні тенденції. А на вторинному та третинному рівні механізм фінансування послуг існує тільки у віртуальному полі. Навіть до цього часу невідомі основні результати пілотної апробації в окремих регіонах нового фінансового механізму оплати медичних стаціонарних послуг (Кришень, 2020: 75).

У зв'язку із військовими подіями на Сході України 2014 р. та значною кількістю вимушених переселенців, у серпні 2014 р. було запроваджено спеціальну адресну допомогу для переміщених осіб (Кришень, 2020: 75).

Отже, державна соціальна політика у період з 2014р. по теперішній час характеризується відходом від централізації до регіоналізації соціальної політики. Такий підхід означає, що держава як суб'єкт соціальної політики з метою забезпечення оптимального узгодження загальнодержавних цілей та інтересів з особливостями розвитку окремих регіонів має розробляти лише загальнонаціональну філософію, основні принципи такої політики, стратегічні напрями діяльності регіонів щодо регулювання соціальних процесів, здійснювати координаційну діяльність у цій сфері. Натомість, на територіальному рівні основним суб'єктом здійснення соціальної політики повинен виступати регіон, який реалізує цю державну стратегію (Кришень, 2020: 76).

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що соціальна політика в Україні як самостійній суверенній державі була започаткована з проголошенням декларації про державний суверенітет України. В умовах глибокої економічної кризи 90-х років ХХ ст. держава не приділяла належної уваги питанням державної соціальної політики, це виражалося у тому, що остання не мала цілісності та комплексного підходу, носила декларативних характер, її заходи не враховували сучасний стан економіки, не існувало дієвого механізму її реалізації та контролю за втіленням відповідних заходів. Проведені протягом перших років незалежності реформи були неефективними, що вплинуло на зниження рівня життя і поглибило соціальну кризу, хоча вже наприкінці ХХ ст. все ж таки вдалося більш менш зупинити негативні явища в економіці та стабілізувати ситуацію в соціальній сфері. Це вдалося досягти, по-перше, розумінням того, що Україна є соціальною державою, та по-друге, завдяки вжитим заходам, які призвели в цілому до стабілізації економічної ситуації в державі.

Список використаних джерел:

1. Лопушняк Г.С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України: монографія / Г.С. Лопушняк – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 372 с.
2. Бичков С.І. Теоретичні аспекти формування системи соціального захисту населення/ С.І. Бичков // Державне управління: теорія та практика. – 2006. – № 1. – С. 1–10.
3. Про основні напрями економічної політики України в умовах незалежності: постанова Верховної Ради України від 25.10.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-12#Text.
4. Історія та теорія соціальної політики України: навчальний посібник / за ред. А.О. Ярошенко, Т.В. Семігіної, Н.В. Сушицької. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. – 289 с.
5. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.
6. Про Основні напрями соціальної політики на 1997–2000 роки: указ Президента України від 18.10.1997 р. № 1166/97. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua.
7. Лопушняк Г. Стратегія соціальної політики України в контексті проведення економічних реформ [Електронний ресурс] / Г. Лопушняк // Науковий вісник: демократичне врядування. – 2011. – №8. – Режим доступу: www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik8/fail/Lopushnjak.pdf.
8. Україна: поступ у ХХІ століття. Стратегія економічної та соціальної політики на 2000–2004 рр.: послання Президента України до Верховної Ради України. 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/276%D0%B0/2000.
9. Стратегія економічного і соціального розвитку України «Шляхом Європейської інтеграції»: указ Президента України від 28.04.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/2004#Text.
10. Оксьом І. Адміністративно-правові основи регулювання соціальної сфери за умов розвитку інформаційного суспільства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=92:pp-2019-34-06&catid=90&Itemid=483.
11. Оксьом І. Адміністративно-правові основи регулювання соціальної сфери за умов розвитку інформаційного суспільства. . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=92:pp-2019-34-06&catid=90&Itemid=483.
12. Матвейчук Л.О. Державне регулювання соціально-трудових відносин за умов розвитку інформаційного суспільства в Україні / Л.О. Матвейчук // Вісник НАДУ при Президенті України. – 2018. – № 1. – С. 122–128.
13. Кришень О.В. Теоретико-методологічні аспекти регіональної соціальної політики в період сучасних трансформацій: дис. ... канд. наук з держ. управл.: / 25.00.01 – Дніпро: Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України, 2020. – 241 с.

References:

1. Lopushnjak, G.S. (2011). *Derzhavna social'na politika jak peredumova ekonomichnogo rozvitku Ukraini: monografija [State social policy as a prerequisite for economic development of Ukraine: a monograph]*. L'viv: LRIDU [in Ukrainian].
2. Bichkov, S.I. (2006). Teoretichni aspekti formuvannja sistemi social'nogo zahistu naselelnnja [Theoretical aspects of the formation of the social protection system]. *Derzhavne upravlinnja: teorija ta praktika – Public administration: theory and practice, 1*, 1–10 [in Ukrainian].
3. Postanova Verhovnoi Radi Ukraini "Pro osnovni naprjami ekonomichnoi politiki Ukraini v umovah nezalezhnosti" (1991). [Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine "On the Main Directions of Ukraine's Economic Policy in the Conditions of Independence"]. <https://www.rada.gov.ua/> Retrieved from: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-12#Text [in Ukrainian].
4. Jaroshenko, A.O., Semigina, T.V. & Suhic'ka, N.V. (Eds.). (2018). *Istoriya ta teorija social'noi politiki Ukraini: navchal'nij posibnik [History and theory of social policy of Ukraine: a textbook]*. Kyiv: Vydavnytstvo NPU im. M. P. Drahomanova [in Ukrainian].
5. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r. [The Constitution of Ukraine of June 28, 1996]. <https://www.rada.gov.ua/> Retrieved from: zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text. [in Ukrainian].
6. Pro Osnovni napriamy sotsialnoi polityky na 1997–2000 roky: ukaz Prezydenta Ukrainy vid 18.10.1997 r. № 1166/97. [On the Main Directions of Social Policy for 1997–2000: Decree of the President of Ukraine of October 18, 1997 № 1166/97.] <https://www.rada.gov.ua/> Retrieved from: zakon1.rada.gov.ua [in Ukrainian].
7. Lopushnjak, G. (2011) Strategija social'noi politiki Ukraini v konteksti provedennja ekonomichnih reform [Strategy of social policy of Ukraine in the context of economic reforms]. *Naukovyi visnyk: demokratychnе vriaduvannia – Scientific Bulletin: Democratic Governance, 8*. Retrieved from: www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik8/fail/Lopushnjak.pdf [in Ukrainian].
8. Poslannja Prezidenta Ukraini do Verhovnoi Radi Ukraini „Ukraina: postup u XXI stolittja. Strategija ekonomichnoi ta social'noi politiki na 2000-2004 rr.» (2000). [Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine "Ukraine: Progress in the XXI Century. Strategy of Economic and Social Policy for 2000–2004."]. Retrieved from: zakon.rada.gov.ua/laws/show/276%D0%B0/2000 [in Ukrainian].
9. Stratehiia ekonomichnogo i sotsialnogo rozvytku Ukrainy «Shliakhom Yevropeiskoi intehratsii»: ukaz Prezydenta Ukrainy vid 28.04.2004 r. (2004). [Decree of the President of Ukraine "Strategy of economic and social development of Ukraine" Through European integration"]. zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/2004#Text Retrieved from: zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/2004#Text [in Ukrainian].
10. Programa ekonomichnih reform na 2010-2014 roki «Zamozhne suspil'stvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna derzhava». (2010). [Program of economic reforms for 2010-2014 "Wealthy society, competitive economy, efficient state].

www.president.gov.ua/content/ker-program.html Retrieved from: www.president.gov.ua/content/ker-program.html [in Ukrainian].

11. Oks'om, I. Administratyvno-pravovi osnovy rehuliuвання sotsialnoi sfery za umov rozvytku informatsiinoho suspilstva [Administrative and legal bases of regulation of the social sphere in the conditions of information society development]. www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=92-34-06&catid=90&Itemid=483 Retrieved from: www.publichne-pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=92-34-06&catid=90&Itemid=483 [in Ukrainian].
12. Matvejchuk, L.O. (2018). Derzhavne reguljuвання social'no-trudovih vidnosin za umov rozvitku informacijnogo suspil'stva v Ukraїni [State regulation of social and labor relations in the development of the information society in Ukraine] *Visnik NADU pri Prezidentovi Ukraini – Bulletin NAPA under the President of Ukraine*, 1, 122–128 [in Ukrainian].
13. Krishen', O.V. (2020). Teoretyko-metodolohichni aspekty rehionalnoi sotsialnoi polityky v period suchasnykh transformatsii [Theoretical and methodological aspects of regional social policy in the period of modern transformations]. *Candidate's thesis*. Dnipro: Dnipropetrovsk Regional Institute for Public Administration National Academy for Public Administration under the President of Ukraine [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.3.10>

PRZEDSTAWIENIE WERSJI PODCZAS DOCHODZENIA W SPRAWIE ROZBOJU DOKONANEGO PRZEZ ZORGANIZOWANĄ GRUPĘ

Oleksandr Mirkovets

student

Donieckiego Instytutu Prawnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ukrainy (Mariupol, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-4671-4415

Mirkovets@ukr.net

Adnotacja. Artykuł zawiera zalecenia dotyczące tworzenia i weryfikacji wersji w postępowaniach karnych dotyczących rozboju dokonanego przez zorganizowaną grupę. Ustalono, że w obecności znaków wskazujących na zorganizowany charakter działań uczestników napadu konieczne jest zbudowanie wersji od ogólnej do prywatnej, to znaczy od zorganizowanej grupy do konkretnego przestępcy, co pozwoli organowi dochodzenia przedprocesowego (śledczemu, pracownikowi operacyjnemu) skuteczniej rozwiązywać strategiczne zadania dochodzenia. W innym kierunku tworzenia wersji (schemat ekscentryczny) – od jednostki do zorganizowanej grupy (od częściowego do ogólnego) – wiąże się ze stratą czasu i nie zapewnia terminowego ustalania zadań na poziomie strategicznym, jest mniej skuteczny i nie wykorzystuje wystarczających możliwości heurystycznych wersji typowych. Stwierdzono, że planowanie śledztwa w sprawie rozbojów popełnionych przez zorganizowaną grupę zapewnia szybkie i skuteczne prowadzenie czynności procesowych w celu ustalenia podejrzanego. W początkowej fazie dochodzenia w sprawie napadów rabunkowych dokonywanych przez zorganizowaną grupę powszechnie stosuje się typowe, czyli najbardziej charakterystyczne dla konkretnej sytuacji dochodzeniowej, plany.

Słowa kluczowe: rozbój, wersja, śledztwo, postępowanie karne, grupa zorganizowana.

PROVISION OF VERSIONS WHEN INVESTIGATING ROBBERY COMMITTED BY AN ORGANIZED GROUP

Oleksandr Mirkovets

Applicant

Donetsk Law Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

(Mariupol, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-4671-4415

mirkovets@ukr.net

Abstract. The article contains recommendations for building and verifying versions in criminal proceedings of robbery committed by an organized group. It has been established that in the presence of signs indicating the organized nature of the attackers' actions, it is necessary to build versions from general to private, ie from an organized group to a specific criminal, which will allow the pre-trial investigation body (investigator, operative) to solve strategic investigations more effectively. In another version of the version (eccentric scheme) - from individual to organized group (from partial to general) – is associated with a waste of time and does not provide timely setting of tasks at the strategic level, is less effective and underutilizes the heuristic capabilities of standard versions. It was stated that the planning of the investigation